

Donderdag 27 september 1917 – ochtendeditie

Berlijn, 26 september. Officieel:

Legergroep Rupprecht: Op het front in Vlaanderen is sedert gisteren de geschutstrijd hervat. In de morgen heroverden onze troepen door een krachtige stormaanval een deel van het op 20 september, ten noorden van de straatweg Menen-leper verloren terrein. Onder de meest krachtige concentratie van hun vuur en met grote krachtsinspanning poogden de Engelsen door een vier maal herhaalde tegenaanval ons terug te dringen. Ze werden echter overal afgeslagen. Het tussen het Polygoonbos en de grote straatweg ingenomen terrein bleek in onze handen. Behalve ernstige bloedige verliezen, lieten de Engelsen meer dan 250 gevangenen in onze handen.

Tegen de avond nam het vuur aan de kust toe, waarbij Oostende opnieuw uit zee en van het land werd beschoten, alsmede van de IJzer tot de Leie. Een krachtig vuur, dat tijdens de nacht voortduurde, zwol hedenmorgen van het Houthulsterbos tot aan het kanaal Komen-leper tot roffelvuur aan. Op het grootste deel van dit front begon toen een Engelse infanterieaanval. De slag is in volle gang.

Londen, 26 september. Officieel: Vanochtend hebben wij over een breed front een aanval gedaan in de sector ten oosten en ten noordoosten van Ieper. Volgens de berichten schieten onze troepen mooi op.

In de lucht.

Londen, 26 september. De admiraliteit deelt mede: In de namiddag van 25 september werd door onze marinevliegtuigen een bomaanval op Sparappelhoek ondernomen. Uit verscheidene richtingen werden treffers gemeld. Bij de loodsen, aan de zuidwestelijke zijde van het

vliegpark, waar bommen waren neergeworpen, werd rook waargenomen.

Gedurende de dag ontmoetten onze gevechtspatrouilles zes vijandelijke marinevliegtuigen. Twee ervan werden neergeschoten.

Londen, 26 september. De admiraliteit deelt mede: In de namiddag beschoten onze zeestrijdkrachten de marine-inrichtingen van Oostende. Verscheidene rake schoten werden op het Atelier de la Marine waargenomen.

Parijs, 26 september. De Duitse maatregel betreffende België, waardoor de onafhankelijkheid van de natie wordt beperkt, de soevereiniteit van het volk gekortwiekt en een bestuurlijke scheiding wordt geëist, welke de Walen verwerpen en de Vlamingen afkeuren, wordt hier algemeen beschouwd als een nieuw, vruchteloos gebaar of een onbeschaamd manoeuvre dat tot mislukken gedoemd is. Inderdaad kan dit voorstel, waaruit het voornemen blijkt, België te verdelen en van zijn bewoners Duitsers te maken, door het op cynische wijze tot een werktuig van de Duitse handelsexpansie te maken, door de Entente niet als ernstig worden beschouwd. De onafhankelijkheid van het neutrale België, onschuldig slachtoffer van het militaristische Duitsland, moet volstrekt en volledig zijn.

Sommige bladen, o.a. de Petit Parisien en het Journal, zien hierin een eerste stap, voorgeschreven door de dringende behoefte aan vrede, in afwachting dat er meer zullen volgen.

Guynemer.

Parijs, 26 september. De verdwijning van de dappere Guynemer, de meest populaire held in de lucht, heeft bij het Franse volk smartelijke ontroering gewekt. De waarschijnlijke dood van het "meest geduchte type, dat de luchtoorlog voortbracht", volgens de uitdrukking van

Vedrine, is een onherstelbaar verlies voor de Franse luchtvaart en dompelt de natie in rouw. Guynemer was niet alleen een voortreffelijk jachtvlieger, maar ook een uitstekend technicus; hij was 22 ½ jaar oud, kapitein en begiftigd met het legioen van eer. Hij heeft 53 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten, waarvan de val kon worden waargenomen. In werkelijkheid schoot hij er ongeveer 80 neer.

Zijn naam wordt bij de meest vermaarden gevoegd en zal niet verdwijnen uit de dankbare herinnering der Fransen.

Havre, 26 september. De XX Siècle begroet als volgt de Duitse voorstellen: hoe hebben de Duitsers kunnen geloven dat de Belgen zich door deze slavernij zouden laten verleiden? Wij geloven niet te zullen worden tegengesproken, wanneer we zeggen dat de strijdende, onderdrukte en uitgeweken Belgen eensgezind zullen zijn om deze beledigende aanbiedingen van Duitsland van de hand te wijzen en zullen verkiezen om te blijven lijden boven het aanvaarden van een vrede, welke het vaderland zou overleveren aan vijanden, die er sedert drie jaar puinhopen en rouw hebben opgestapeld.

De Belgen zullen van deze voorstellen onthouden: de erkenning van de nederlaag. Indien Duitsland er heden van afziet om België te annexeren, dan geschiedt dit omdat het zich daartoe niet meer in staat acht en zijn kreet van onmacht is een schone overwinning voor onze soldaten, wiens heldhaftige dapperheid de loop van het meest krachtige leger van de wereld vernietigd heeft; eveneens voor onze onderdrukte landgenoten, wiens ontembare tegenstand aan de vasthoudendheid der Pruisische administratie een nederlaag heeft bezorgd.

Havre, 26 september. Uit Roeselare, Lens, Menen en Waasten hebben de Duitsers verscheidene groepen mannen weggevoerd naar

de verdedigingsstellingen, die zij in België aanleggen. Deze mannen hebben te kiezen tussen werken aan de loopgraven en wegvoering naar Duitsland.

De Westminster Gazette hamert er nog eens op, dat de Belgische kwestie de toets is ter beantwoording van de vraag, of de Duitse regering ten aanzien van vredesopgelingen te goeder trouw is en dat de Engelsen op die weg niet kunnen opschieten, zo lang ze niet weten, of de tegenpartij hem te dien opzichte geëffend heeft.

Donderdag 27 september 1917 – avondeditie

Het Belgische onderwijs in Nederland.

Het aantal leerkrachten bij het Belgische onderwijs in Nederland bedroeg einde 1915, 358; einde 1916 was dit gestegen tot 420.

Het totaal aantal leerlingen steeg van 9400 in 1915 tot 11.437 aan het einde van 1916. Aan het einde van het schooljaar 1916-1917 waren er ongeveer 11.600 leerlingen.

In 1915 waren er 1229 Waalse leerlingen en 7416 Vlaamse. Van 755 leerlingen (inbegrepen 95 Joodse kinderen) was niet opgegeven of zij Walen of Vlamingen waren. In 1916 bedroegen deze getallen respectievelijk 2085, 8951 en 401 (inbegrepen 105 Joodse kinderen). Op 31 december jl. bestond dus de schoolbevolking uit 19 procent Waalse en 77 procent Vlaamse kinderen (van 4 procent onbekend).

Londen, 26 september. Officieel avondbericht. Wij hebben vanochtend een aanval gedaan op een front van in het geheel bijna zes mijl breed, zich uitstrekkend van ten zuiden van de Torengheuchten tot ten oosten van St.-Juliaan. Onze operaties zijn

volkomen geslaagd. Later op de dag heeft de vijand een reeks hevige tegenaanvallen gedaan langs ons nieuwe front, met het gevolg, dat verbitterde gevechten ontstonden, die op zekere punten nog voortduren.

Ten zuiden van de weg Ieper-Menen heeft de aanval, die met succes door Engelse troepen werd ondernomen, geleid tot de voltooiing van de bezetting van de kam van de Torenghehuchten, terwijl tevens de sterke Duitse aardwerken op de oostelijke helling werden genomen, zijnde onze oogmerken. Een krachtige tegenaanval uit de richting van Geluveld werd afgeslagen.

Rechts van onze hoofdaanval aan de weg Ieper-Menen ontmoetten onze troepen verwoede tegenstand en in de zone, waar gisteren de vijand tegenaanvallen deed, werd fel gevochten. Na een hevige worsteling, die het grootste deel van de dag in beslag nam, dreven de Engelse en de Schotse bataljons de vijand van zijn stellingen en volvoerden zij de hun opgedragen taak, bestaande in het dekken van de flank van onze hoofdaanval.

Bij hun opmars bevrijdden onze troepen twee compagnieën van de Argyll- en Sutherland Highlanders, die zich gedurende de nacht met grote dapperheid hadden staande gehouden in een voorwaartse positie, waarin zij door de vijandelijke aanval van gisterochtend geïsoleerd waren geraakt. Later in de namiddag ontwikkelde de vijand een nieuwe, zeer krachtige tegenaanval op dit vak, tengevolge waarvan verwoed vechten hier nog gaande is. Verder naar het noorden ruimden Australiërs de rest van het Polygoonbos op. Ze namen ook een Duits loopgraafstelsel ten oosten van dat bos. Dat was voor deze dag hun doel.

Links van de Australiërs zijn Engelse, Schotse en Welse troepen tot een diepte van bijna een mijl in de vijandelijke verdedigingswerken

binnengedrongen. Ze bestormden Zonnebeke en bereikten de linie, die ze op het oog hadden.

In de loop van de namiddag is een tegenaanval, gericht tegen onze nieuwe stellingen ten oosten van het Polygoonbos, afgeslagen.

Nog verder naar links bereikten ook de North-Midland en de Londen Territorials, aanvallend aan beide zijden van de wegen, die onderscheidenlijk aan Wieltje en van St.-Juliaan naar Gravenstafel leiden het gestelde doel. Ze sloegen een tegenaanval af.

In deze buurt is onze linie een halve mijl vooruit gebracht over een terrein, dat verdedigd werd door een groot aantal versterkte boerderijen en veldredoutes. Vroeg in de namiddag deed de vijand hier een tegenaanval met aanmerkelijke strijdkrachten en slaagde erin op een smal front onze linie over korte afstand achteruit te dringen. Onze troepen deden daarop op hun beurt weer een tegenaanval en slaagden erin het grootste deel van het verloren terrein te heroveren.

Bij deze operaties hebben wij ruim duizend gevangenen genomen. Een groot aantal dode Duitsers werden gevonden op het terrein, dat wij hebben veroverd en de verliezen van de vijand tengevolge van onze aanval, en in de daarop door hem uitgevoerde tegenaanvallen zijn zeer zwaar geweest.

Gedurende de 25^e hebben onze vliegtuigen buitengewoon bedrijvig samengewerkt met de artillerie en met de bombardementsvliegtuigen door het nemen van foto's van de voorwaartse stellingen van de vijand en van zijn vliegterreinen. Er zijn zeer geslaagde aanvallen gedaan op het vliegveld en op de spoorwegemplacements bij Gent (waar men een grote brand opmerkte), op de vliegvelden bij Kortrijk en bij Kamerijk, op doelen

bij Lens en op opslagplaatsen bij Roeselare. Bij deze aanvallen zijn 5 ton bommen geworpen. Nog vijf ton bommen zijn afgeworpen, om niet te spreken van het vuur uit de machinegeweren van de vliegers, op Menen en Wervik en op vijandelijke troepentransporten op de wegen van die plaatsen naar het front. Er is hard gevochten in de lucht en er zijn een aantal vijandelijke machines geveld; 17 werden op de grond gebracht, zes naar beneden gedreven. Tevens heeft ons anti-luchtvaartgeschut een vijandelijk vliegtoestel met drie zitplaatsen afgeschoten. Wij missen één machine.

Berlijn, 27 september. Officieel: De slag in Vlaanderen woedde gisteren van de vroege ochtend tot diep in de nacht onafgebroken voort en zette zich in kleine gevechten tot de ochtend voort.

Weer trotseerde het in strijd beproefde vierde leger de stormloop van de Engelsen. Troepen uit alle gouwen hebben aandeel aan het succes van de dag, die de vijand een nog geringere terreinwinst bracht dan de 20^e september. Roffelvuur van ongehoorde kracht leidde de aanvallen in.

Achter een wand van stof en rook rukte de Engelse infanterie tussen Mangelare en Hollebeke op, veelal door gepantserde auto's vergezeld. De aan weerskanten van Langemark herhaaldelijk storm lopende vijand werd door vuur en in een gevecht op korte afstand steeds afgeslagen.

Vanaf de streek ten oosten van St.-Juliaan tot aan de weg Menen-leper slaagden de Engelsen er in tot 100 meter diep in onze verdedigingszone binnen te dringen.

De oorlogsoverzichtschrjver van de Manchester Guardian wijdt een artikel aan de komende ontruiming van België. Als het Duitse ministerie van buitenlandse zaken, dat niet onafhankelijk, maar

slechts een werktuig van de militaire regeerders is, geneigd is, om België op te geven, geschiedt dat omdat de militaire leiders van mening zijn, dat zij België spoedig moeten opgeven. Hindenburg zal, beweerend dat hij tot het oorspronkelijke plan van Duitsland terugkeert, volgens hetwelk een bezetting van de Belgische kust niet nodig was, misschien in het komende voorjaar uit een groot deel van België terugtrekken. Dan kan men van Duitse kant een grote krachtsontwikkeling naar het oosten toe verwachten, met het doel om Rusland de vrede voor te schrijven.

Duitsland en België.

Keulen, 27 september. De Berlijnse correspondent van de Kölnische Volkszeitung zegt in een uiteenzetting van het Belgische vraagstuk: Wie de Duitse regering wil dwingen zich thans reeds bereid te verklaren tot afstand van België, geeft de levensbelangen van het Duitse volk prijs; daar hij de regering wil noodzaken haar hoogste troef, die wij tot het laatste woord op het vredescongres is gesproken, vast in handen moeten houden, te vergroten.

Engeland praat maar altijd over België als van het grootste struikelblok voor de vrede; dat is een handige krijgslist.

Het voortdurend hameren op afstand van België verzwakt de positie van de onderhandelaars, die voor ons vrede zullen moeten sluiten. Dat behoort ook de rijksdag te bedenken.

Parijs, 27 september. Indien men een officieel telegram uit Berlijn mag geloven, behelzend dat de Duitse regering aan haar tot het Vaticaan gerichte nota een verbale nota heeft toegevoegd, welke tevens aan de pauselijke nuntius te München is verzonden, dan zou men weten, hoe Duitsland het Belgische vraagstuk wil oplossen. Het zou dan toestemmen in het herstel der onafhankelijkheid van België

en willen bijdragen aan de vergoeding van de aangerichte schade. Verder zou het van België militaire waarborgen verlangen – want anders kan men de zin, over waarborgen tegen herhaling van het gevaar, dat Duitsland in 1914 bedreigde, niet opvatten – en bovendien politieke waarborgen (de bestuurlijke scheiding van Vlaanderen en Wallonië) en economische voorrechten, die niet nader zijn omschreven, maar op een bedenkelijke verkorting van de volksoverheid zouden neerkomen.

Engelse persstem over België.

Londen, 27 september. In een beschouwing over een verbale nota, die Duitsland tot een ententemogendheid zou hebben gericht, zegt de Morning Post: dat Duitsland de entente polst ten aanzien van de ontruiming van België bewijst, dat het weet, België niet te kunnen houden. Het aanbod om de Belgische regering te erkennen en België de oorlogsschade gedeeltelijk te vergoeden wordt in het buitenland gepubliceerd om de pacifisten in de ententelanden een hart onder de riem te steken en als proefballon. Ongetwijfeld zal dit voorstel aanstonds worden uitgelegd als een aanbod om België te ontruimen, op voorwaarde, dat er vrede wordt gesloten. Dit manoeuvre beoogt om de inzet van de oorlog te beperken tot België, terwijl de Belgische aangelegenheid, van hoeveel gewicht ze ook is, maar een deel is van hetgeen op het spel staat.

Guynemer.

Parijs, 26 september. Enkele bladen delen mede, dat kapitein Guynemer zou zijn omgekomen op een verkenningsexpeditie. Die mededeling is onjuist. Er is geen enkel bericht dat recht geeft om te geloven, dat Guynemer gedood is. Het officiële communiqué nopens de verdwijning van de dappere officier is het enige bericht dat met de waarheid overeenkomt.

De oorlogstoestand.

Het “ongekend rammelen van ramen en deuren” te Oostburg, waarvan een bericht in ons vorig avondblad melding maakte, was inderdaad een gevolg van een Brits roffelvuur, dat een nieuwe hervatting van de strijd inleidde.

De vorige dag hadden reeds de Duitsers het initiatief genomen tot gedeeltelijke aanvallen. Wellicht zagen zij de nieuwe inspanning van de Engelsen aankomen en wilden zij niets nalaten om de voorbereiding daarvan in de war te sturen.

Voor het overige is het verloop van de slag zo geweest, als wij tegenwoordig van een slag in Vlaanderen als normaal hebben leren beschouwen.

De Engelsen zijn namelijk overal, waar ze hebben aangevallen, een weinig vooruitgekomen. Hier wat meer, daar wat minder, maar nergens meer dan ongeveer anderhalve kilometer. Ze drongen daarbij binnen in het voorste gedeelte van de Duitse verdedigingszone, die ook volgens de Engelse voorstelling van zaken niet zeer dicht bezet is, en waarvan het garnizoen wordt verondersteld “elastisch”, zoals de Duitsers zeggen, achteruit te gaan, waarop dan de manschappen uit de dichter bezette loopgraven verder achterwaarts met een tegenaanval moeten loskomen. Die tegenaanvallen zijn ook ditmaal overal gedaan; het gevolg waren zware gevechten, die op verschillende plaatsen nog voortduren. Maar voor zover men tot nu toe kan oordelen, is het resultaat toch weer, dat de Engelsen enige terreinwinst hebben behaald.

Ten zuiden van de weg leper-Komen dreven zij de Duitsers van de oostelijke helling van een heuvel af, die zij als de heuvel der Torengheuchten aanduiden en die zich uitstrekt in de richting noord-

zuid. Die helling is niet zeer steil. Men daalt twintig meter over een lengte afwisselend tussen 1000 en 1500 meter.

Deze oostelijke helling, zegt Haig, was juist het doel der Engelsen. Wat verder naar het zuiden, naar de zijde van het kanaal van Ieper naar Komen, schoot men minder op, maar men slaagde er toch in, een dag vechtende, een flankdekking te bieden voor de zoeven genoemde aanval verder noordwaarts. Ook dit, zegt Haig, was precies het beoogde doel. Voor het overige vermeldt Haig nog een tegenaanval, gericht tegen die vooruitgang op de oostelijke helling van wat we nu maar als de Torenheuvel zullen aanduiden. De daardoor ontstane strijd is nog niet beslist.

Maar ook ten noorden van de weg Ieper-Menen hebben de Engelsen hun aanval uitgevoerd. De Australiërs veroverden daar nu het Polygoonbos in zijn geheel en een stukje terrein ten oosten daarvan. Dit was juist het gestelde doel. (Bij de vorige aanval, toen ook juist het gestelde doel werd bereikt, waren ze nog halverwege blijven steken).

Het Polygoonbos ligt ten zuiden van Zonnebeke, welk dorp thans in het bezit van de Engelsen gekomen is.

Zonnebeke ligt aan de weg van Ieper naar Roeselare en langs deze weg gemeten is de vooruitgang, die de Engelsen sedert de 30^e juli in hun opeenvolgende aanvallen hebben gemaakt, 3,6 kilometer.

Of nu al dan niet de Engelsen in al die aanvallen telkens het gestelde doel bereikt hebben, doet er niet veel toe. Als men zich een groot doel stelt, en men bereikt er slechts een klein gedeelte van, heeft dat in de praktijk geen ander effect, dan dat men zich een zeer bescheiden doel stelt, en dat ten volle bereikt. In beide gevallen schiet men namelijk niet veel op.

Maar vooruitgang is er dan toch maar, en daarop gronden de Engelsen evenveel optimistische verwachtingen als de Duitsers op de omstandigheid, dat hij zo gering blijft.